

1η Επιστημονική Διημερίδα με θέμα τον Κηφισό

**«Ολοκληρωμένη προσέγγιση
στα προβλήματα του Κηφισού»**

**Εισαγωγική παρουσίαση
Δ. Κουτσογιάννης
εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής**

**Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ανατολικής Αττικής
Φορέας Διαχείρισης και Ανάπλασης του Ποταμού Κηφισού**

1η Επιστημονική Διημερίδα με θέμα τον Κηφισό «Ολοκληρωμένη προσέγγιση στα προβλήματα του Κηφισού»

Οργανωτική Επιτροπή

- **Δ. Κουτσογιάννης, Αν. Καθηγ., Σχ. Πολ. Μηχ., ΕΜΠ, μέλος του Δ.Σ. του ΦΔΑΚ**
- **Γ. Χριστοδούλου, Καθηγ., Σχ. Πολ. Μηχ., ΕΜΠ**
- **Κ. Χατζημπίρος, Αν. Καθηγ., Σχ. Πολ. Μηχ., ΕΜΠ**
- **Δ. Μαμάης, Επ. Καθηγ., Σχ. Πολ. Μηχ., ΕΜΠ**
- **Σ. Αζοράκος, Λέκτ., Σχ. Πολ. Μηχ., ΕΜΠ**
- **Κ. Λάσκαρης, Γραμματέας του ΦΔΑΚ**
- **Δ. Αντωνάκου, Αντινομάρχης Αθηνών, μέλος του Δ.Σ. του ΦΔΑΚ**
- **Χ. Δαμάσκος, Αντινομάρχης Χωροταξ. & Περιβάλλ., Νομ. Αυτοδ. Ανατολ. Αττικής**

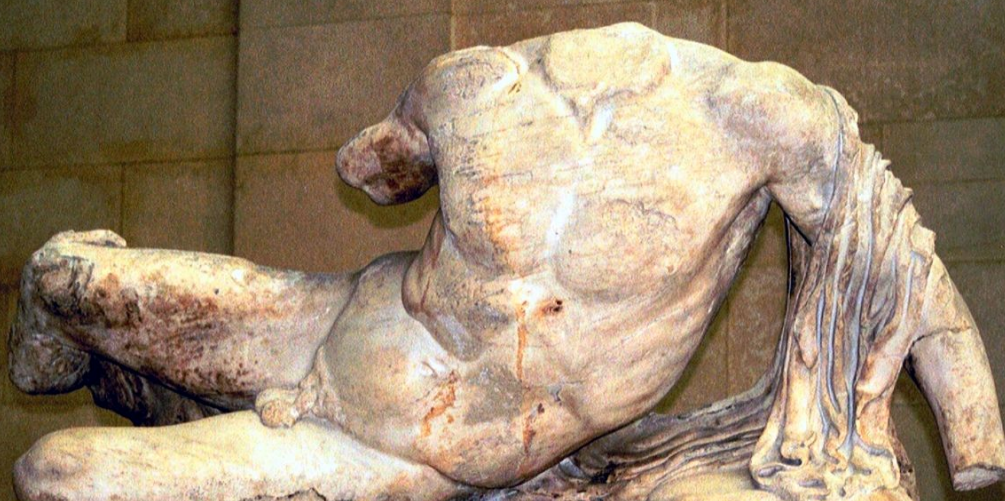
- **Γραμματειακή υποστήριξη: Κ. Σούλιου**
- **Τεχνική υποστήριξη: Σ.Μ. Παπαλεξίου**
- **Καλλιτεχνική επιμέλεια: Γ.Φ. Σαργέντης**

<http://www.itia.ntua.gr/kephisos>

Θεματικές ενότητες

Ιστορική αναδρομή
Οικολογική & περιβαλλοντική διάσταση
Θεσμικό καθεστώς προστασίας
Αυθαίρετες δραστηριότητες
Υδραυλικά προβλήματα
Προβλήματα ρύπανσης
Αναπλάσεις
Διεθνείς τάσεις

Συμμετοχή - Συζήτηση

Εἰς εἴκοσι λεπτῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πλατείας τῆς Ὀμονοίας εὐρίσκει τις παρὰ τὴν ὄχθην ἢ μᾶλλον παρὰ τὴν κοίτην τοῦ Κηφισσοῦ τὴν Κολοκυνθοῦν καὶ τὰ συνεχόμενα μετ' αὐτῆς Σεπόλια. Ὁ Ραγκαβῆς μέμφεται τὸν Στράβωνα ἐπὶ ἀνακριβείᾳ ὥς εἰπόντα ὅτι ὁ ποταμὸς οὗτος ξηραίνεται τὸ θέρος, ἐνῶ εἶναι ἀέναον τὸ ρεῖθρον αὐτοῦ. Ὅταν πρωτοῦλθα, ὀλίγον πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα, εὗρον ὅτι εἶχε δίκαιον ὁ Ραγκαβῆς καὶ ἄδικον ὁ Στράβων. Κατ' οὐδεμίαν τότε ὥραν τοῦ ἔτους ἔλειπε τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ Κηφισσοῦ. Δὲν ἔτυχε μὲν νὰ προβῶ εἰς καταμετρήσεις πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ βάθους αὐτοῦ, κάλλιστα ὅμως ἐνθυμοῦμαι ὅτι, ὅταν μὲν ἦτο ὀλίγον ἔβρεχε μέχρι μέσης κνήμης τοὺς πόδας τοῦ ἵππου μου καὶ ὅταν ἦτο πολὺ ἔφθανε μέχρι τῶν ἰδικῶν μου καὶ πολλάκις ἔτυχε διερχόμενος τὰ Σεπόλια νὰ περιπλεχθῶ εἰς ἀδιέξοδον λαβύρινθον διασταυρουμένων ρυακίων. Ταῦτα εἶναι περασμένα μεγαλεῖα καὶ σήμερον ὁ ποταμὸς οὗτος εἶναι σχεδὸν πάντοτε ξηρὸς. Ἐν ἑλλείψει ὅμως ὕδατος ὑπάρχουσι δύο καλλιμάρμαραι γέφυραι πρὸς ὑπέρβασιν ρεύματος ἀνυπάρκτου. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἀπώλεσαν, δι' ἐμὲ τοῦλάχιστον, ὅλα τῶν τὰ θέλγητρα τὰ Σεπόλια. Ἡ ἀπομένουσα ὀλίγη ὑγρασία ἀρκεῖ νὰ καταστήσῃ τερπνότατον τὸν περίπατον παρὰ τὴν κοίτην τοῦ πρώην Κηφισσοῦ. Ἡ βλάστησις δὲν δύναται μὲν νὰ ὀνομασθῇ πλουσία, ἀλλὰ εἶναι ἀπαράμιλλος κατὰ τὴν ποικιλίαν. Ἄν ἤμην βοτανικὸς θὰ ἠδυνάμην πρὸς πίστωσιν τούτου νὰ παρατάξω τὰ ὀνόματα ποικίλων φυλῶδων ἀνθυλλίων, σπαρτίων καὶ σποθοχόρτων, καὶ παρ' αὐτοῖς παντοῖα εἶδη καρδάμων, ρόκας, ἐλελίσφάκων καὶ βατομούρων. Ὀλίγον ἄνωθεν τῆς Κολοκυνθοῦς ἐκπλήσσει κάπως τὸν διαβάτην ἡ αἰφνιδία συνάντησις λιμνάζοντος νερομαζώματος. Τὸ ὕδωρ τοῦτο, τὸ ἀντανακλῶν φυλλώματα καὶ ἀναπαυόμενον ἐπὶ χορτοσκεποῦς κοίτης, φαίνεται τόσον πράσινον, ὥστε θὰ τὸ ὑπέθετέ τις ἄποτον, ἂν δὲν ἔβλεπε νὰ τὸ ροφῶσιν ἀπλήστως αἱ ἀνελάδες, αἱ φημιζόμεναι ὥς δειναὶ ὕδατογνώστριαι. Ἀξίον σημειώσεως εἶναι καὶ τῶν ὑπερκειμένων παντὸς φράκτου δονάκων. Οὐδαμοῦ τῆς Ἀττικῆς ὑπάρχουσι τόσον πολλὰ καὶ τόσον εὐμορφα καλάμια. Ταῦτα εἶναι πρὸ πάντων χαριέστατα, ὅταν ὑπὸ τὴν πνοὴν ἐλαφροῦ ἀνέμου συγκύπτουσι πρὸς ἄλληλα ὥς κρυφομιλοῦντα. Τὸ

**Εμμανουὴλ
Ροΐδης,
Αἱ ἐξοχαί
των
Αθηνῶν,
1897**

Πηγή: Θανάσης Παπαϊωάννου, Ενθύμιον Αθηνών, Η Αθήνα,
ο Πειραιάς και τα προάστια στις αρχές του αιώνα μας

Αθήναι — Κηφισσὸς ποταμὸς
Athènes — La rivière Kifissos

ΑΠΟ ΗΜΕΡΑΣ ΕΙΣ ΗΜΕΡΑΝ

Η ΠΡΟΧΘΕΣΙΝΗ ΝΕΡΟΠΟΝΤΗ ΥΠΗΡΞΕ ΜΙΑ ΕΚ ΤΩΝ ΣΠΑΝΙΩΝ

ΔΙΑ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ, ΟΜΟΙΑ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΗΤΟ Η ΚΑΤΑΙΓΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΤΟΥ 1896

ΑΙ ΠΡΟΞΕΝΗΘΕΙΣΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΙ ΤΕΡΑΣΤΙΑΙ ΔΕΝ ΥΠΕΛΟΓΙΣΘΗΣΑΝ ΕΙΣΕΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ

ΤΑ ΑΚΘΡΩΠΙΝΑ ΘΥΜΑΤΑ: ΠΕΝΤΕ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ, ΕΝ ΕΙΣ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΕΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΑΤΡΑΣ

ΑΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΙΓΙΔΟΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ.-ΤΑ ΛΗΦΘΕΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΣΤΕΙΩΝ

Ἡ προχθεσινὴ σπανάς ἐντάσεως νερποντή καὶ ἐξαιρετικῶς ἰσχυρὰ καταιγὶς ἐπροξένησεν πλείστας ζημίας εἰς τὴν πρωτεύουσάν καὶ τὸν Πειραιᾶ ὅπως καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅπου ἐπίσης ἡ πρωτοφανὴς καὶ γενικὴ κακοκαιρία κατὰ τὴν προχθεσινὴν ἑσπέραν καὶ τὴν νύκτα ἐδράσκετο εἰς ἐξαιρετικὴν ἔντασιν. Πανταχοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας χθὲς ἀνηγγέλλοντο μικροπλημμύραι, καθιζήσεις, ἐκρίψεις δένδρων καὶ στεγῶν, διακοπὰι συγκοινωνιῶν καὶ ἀνθρώπων θύματα. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ κατακλυσμιαία βροχὴ κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας τῆς προχθὲς ἤλασεν ἐντελῶς εἰς ὀλίγας μόνον στιγμὰς τὴν ὕλην ὅψιν τῆς πόλεως εἰς βαθμὸν, ὥστε τὰ ἴχνη αὐτῆς τῆς μεταβολῆς νὰ εἴνε καταφανῶς ἀντιληπτὰ καὶ χθὲς τὴν πρωῒαν ἀκόμη ὅταν πλέον ἡ κακοκαιρία εἶχεν ἐξ ὀλοκλήρου κοπῆσθαι. Τὸ ὕδατος τῆς βροχῆς μεταβλήθαι τὴν προχθεσινὴν νύκτα εἰς ὀρυμνικὸς χειμάρρους οὐ μόνον ἐπλημμύρησαν τοὺς δρόμους, ἀλλὰ τοὺς ἀνέσκαψαν εἰς πολλὰ σημεῖα καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς κεντρικὰς ἀρτηρίας τῆς πόλεως. Ὅπου ὅμως τὸ κακὸν ἦτο μεγαλύτερον, ὅπου ὁ νυκτερινὸς ὕδατος κατακλυσμὸς ἐπέφερε πραγματικὴν ἀντιστάσιν, μεγάλας ζημίας καὶ ἀληθεῖς καταστροφὰς ἦσαν αἱ συνοικίαι, Ἰδίᾳ δὲ ἡ κῆπος μακρυνές. Ἡ καταιγὶς ἐκεῖ οὐ μόνον ἐφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ σημειώσῃ καὶ ἀνθρώπινα θύματα, ἀλλὰ ἐπέφερε καταρρεύσεις πολλῶν δεκάδων οἰκίων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μείνουν κυριολεκτικῶς ἀνευ στέγης ἑκατοντάδες δλαὶ οἰκογενειῶν. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰς καταρρεύσεις χάρις εἰς τὴν προχθεσινὴν θύελλαν ὅπου ὑπῆρχον ὑπόγεια εἰς τὴν πλημμύρῃ, ἀδελὲς εἶχον γείση, δρόμοι ποὺ δὲν εὐρίσκοντο εἰς καλὴν κατὰστασιν μετεβλήθησαν εἰς πραγματικὰς λίμνας. Φτωχίσματα καὶ προσφυγικὰ παρατήγματα ἐὰν δὲν κατέρρευσαν εἶχαν διατρυβῆ ἀπὸ τὴν βροχὴν καὶ αἱ οἰκοὶ τῶν ἦσαν: κυριολεκτικῶς παρὰδόντων ἡλάν τὴν νύκτα εἰς

τῆρηθῆσαν καθ' ὅλην τὴν χθεσινὴν ἡμέραν.

Εἰς τὴν πλατεῖαν Ρηγίλλης, ὡς ἐγράφεμεν, ἐπῆλθε καθιζήσις τοῦ ἐδάφους. Ἡ ἄσφαλτος δὲ καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν Κηφισιάς ὅπως ἐπίσης καὶ τὴν ὁδὸν Πατρίων ὑπέστη σημαντικὰς ζημίας. Ὑπολογίζεται σχετικῶς ὅτι θ' ἀπαιτηθῶν 2 ἑκατομμύρια δραχμῶν διὰ τὴν ἐπισκευὴν ὅλων τῶν ἀθηναϊκῶν δρόμων ἐκ τῶν καταστροφῶν τὰς ὁ-

τοῦ 1896, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπλημμύρησεν ὁ Ἰλισσὸς, ἐκρημνίσθησαν οἰκίαι καὶ ἐπνίγησαν 35 ἄνθρωποι.

ΑΙ ΠΡΟΞΕΝΗΘΕΙΣΑΙ ΖΗΜΙΑΙ

Κατὰ τοὺς προχειροτέρους ὑπολογισμοὺς, αἱ ζημίαι ἔχουν ὡς ἐξῆς:

Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁδοῦ Ἰλίουσσοῦ κατέρρευσαν πλείστα οἰ-

κίαι καὶ ἐπλημμύρησεν ἡ δὸς Ἀχαρνῶν ἐκ τῆς πλημμύρας ὑπέστησαν ζημίας 650 χιλιάδων δραχμῶν. Εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Κολωνοῦ καὶ Βούβουλα κατέρρευσαν οἰκίαι καὶ καταστήματα ἀνερχόμενα εἰς 60 περίπου, αἱ δὲ συνολικαὶ ζημίαι ἀνέρχονται εἰς 15 ἑκατομμύρια δραχμῶν κατὰ τοὺς προχειροτέρους ὑπολογισμοὺς. Περὶ τὰ 1000 άτομα παραμένουν ἀστεγὰ.

μὲ μικρὰς ζημίας, διότι προελήθη ἡ ἐπέκτασις τοῦ πυρός, ἡ δὲ ἄλλη εἰς τὸ ἐν Νέφ Φαλήρω καὶ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς Πρωτοφάτης ζυθοπωλείον «Ξενύχτης», τὸ ὅποιον καὶ κατεστράφη, λόγω τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου. Τὸ ζυθοπωλείον ἦτο ἀξίας 300 χιλιάδων δραχμῶν περίπου, ἡ το δὲ ασφαλισμένον εἰς τὴν ἐταιρείαν «Δούναβις» ἀντὶ δραχμῶν 200.000.

Ὁ λιμενάρχης Μυκνίου ἐτήλεγράφησεν θύμῃ εἰς τὰς ἐκεῖ ἀκτὰς ἐναυαγίσαν τὸ Ἰστιοφόρον «Παναγία» τοῦ κυβερνήτου Παντελῆ Βεκρή, διεσώθη δὲ τὸ πλήρωμά του.

Τὰ ἐν πλῶ σκάφη, κατὰ τὴν προσέγγισιν τῆς θύελλης, ἐπόδισαν εἰς τοὺς ἐγγυτέρους λιμένας καὶ ὅρμους.

ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

Ἀπὸ πρῶτας χθὲς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Προνοίας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς ἀστυνομίας ἀνέλαβε τὴν ουστηματικὴν προσπάθειαν διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν πλημμυροπαθῶν καὶ διὰ τὴν στέγασιν τῶν οἰκογενειῶν αἱ ὁποῖαι παρήμεναι ἀστεργοι. Εἰδικὰ συνεργεῖα καταρτίσθησαν ὑπὸ ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου μετέβησαν εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως, ὅπου ἡ χθεσινὴ πλημμύρα ἐπέφερε καταστροφὰς, ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τοὺς παραγωγικοὺς συνοικισμοὺς, ὅπως ἐξακριβώσουν τὰς ἐπενεχθείσας ζημίας καὶ φροντίσουν διὰ τὴν στέγασιν καὶ περίθαλψιν τῶν πλημμυροπαθῶν. Διὰ τὴν προσωρινὴν ταύτην περίθαλψιν τὸ ὑπουργεῖον τῆς Προνοίας ἐξήτησε παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν πίστωσιν 200.000 δραχμῶν, ἡ ὅποια καὶ

ἐχορηγήθῃ παρὰ ἀγρ. καὶ παρο. Τὰ αὐτῆς Προνοίας ἐξοφλοῦν θέσιν. Βεφῆτου Δ τῆς νερ. κογένειαι σθῆσαν π. καὶ εἰς ἐ. τοὺς πλησσαν βοηθ. πάματα, ρουχισμοὶ τὴν θέσιν οἰκίαι, εἰ καὶ προσ οἰκίαι.

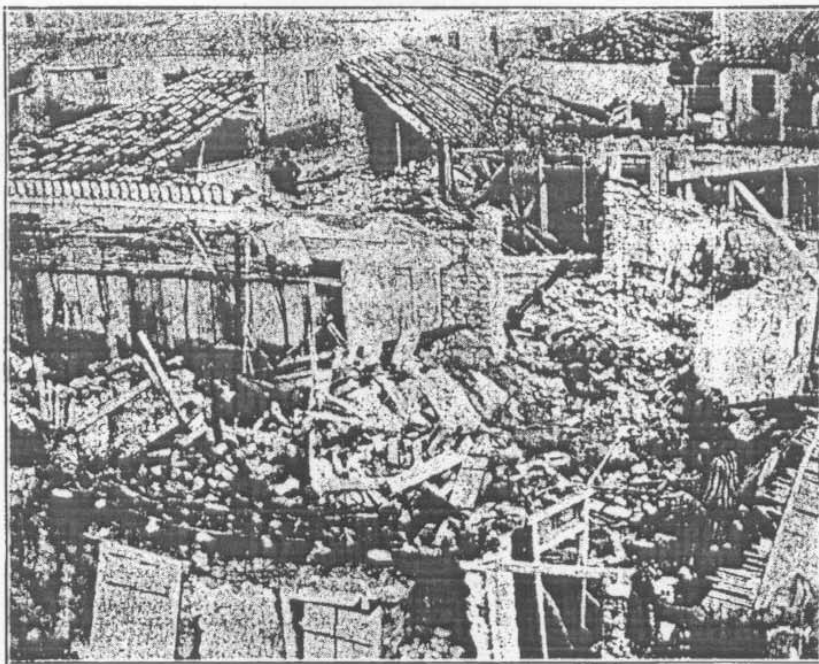
Εἰς τὸν τοῦ φόρου 20 οἰκίαι διενεμήθη τα καὶ βε.

Εἰς τὸν τέρρευσαν δὲ οἰκογ. Ἡ π. γένετο εἰσαν ἐπίσσαν δια δ. κάγκας.

Εἰς τὴν τοῦ συνοικ. οἰκίαν ἰ. σαι εἰς σ. ροπαθεῖς προσωρι.

Μεταξὶ στήκη ἐ. λισσοῦ κ. δὲ εἶνε ἐ. καὶ ἐκεῖ κλινισκε.

Ἡ πρὸς το εἰς σ. τοῦ ὅπου τάζουν τ. κίων. Εἰς τὸν νεῖαι ἐχ. καθ' ὅς βροχῆς ρεύσεως στέλλαν. Εἰς τὴν διεν. γείων το. ας 50 ρέ. λυψιν τὰ. Εἰς δὲ τ. παρὰ τ. νουν ἀστ. τῆς ἡμέ. χαρτον ἰ. γῶν τῶν ἀμοδ.

Μία εἰκὼν τῆς καταστροφῆς εἰς τὸν Κολωνόν. Ἐρείπια τῶν καταρρευσάντων οἰκημάτων

Η ΚΑΤΑΙΓΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ

ΠΑΤΡΑΙ, 22 Φεβρουαρίου. [Τοῦ ἰωάννου ἀνταποκριτοῦ μας]. — Ἡ ἐκπάσασα χθὲς εἰς τὴν πόλιν μας θύελλα, εἰς ἔντασιν καὶ τραγικὰ ἀποτελέσματα, ὑπῆρξεν ἀνευ προηγου-

Το Ελεύθερον
Βήμα,
25
Φεβρουαρίου
1930

1950

1959

2001

↑ PRIN

Cheonggye-cheon, Σεούλ, Νότια Κορέα

META

↓

2005

2005

Cheonggye-cheon, Σεούλ, Νότια Κορέα

Μήκος 10 km (αστικό τμήμα 6 km) και λεκάνη απορροής 50 km²

(Για σύγκριση: Κηφισός: μήκος 22 km και λεκάνη απορροής 380 km²)

Κόστος έργου: 0.9 δισεκατομ. US\$ + 12 δισεκατομ. US\$ για την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής

Μερικές περιβαλλοντικές οργανώσεις άσκησαν κριτική ότι το έργο ήταν ακριβό, είχε συμβολικό χαρακτήρα και δεν ωφέλησε το περιβάλλον

Η Κορέα έχει να επιδείξει και ένα κατάλογο μικρότερων ανάλογων έργων

